

DOF - Dansk Ornitologisk Forening

Kongeår for kongeederfugl!

HAANING I FELTEN Lars Paaby opdagede i går en kongeederfugl han ved Hirtshals i Nordjylland. Den er stadig på plads i dag fredag. Dertil fandt Klaus Malling Olsen en han udfor Korshage i morges, men den er formentlig at regne som en genganger, da en lignende fugl blev set samme sted for knap en uge siden. Formentlig bliver de årets sidste kongeederfugle, og de lukker dermed et af de bedste kongeederfugleår herhjemme. Faktisk det tredjebedste nogensinde ifølge Fugleåret.

En af Arktis' smukkeste fugle, kongeederfuglen, har haft det tredjebedste år herhjemme. Ifølge Fugleåret (2015) har de hidtil bedste år været 2003 med 20 fugle og 1996 med 19 fugle. Derudover har der været flere år med 16 fugle.

Generelt har der dog gennem en årrække været tale om en lang række ret fåtallige år i Danmark for kongeederfugl. Siden 2008 er der gennemsnitligt blot set 6,2 fugle om året (Fugleåret, DOFbasen), med 2013 og 2014 som de bedste år med hver ni fugle. 2015 er det dårligste år (siden 2008) med fire fugle.

Kongeederfugl, Hirtshals den 28. december 2017. Fugl nummer 17 i år. Foto: Lars Paaby.

I år har der været hele 17 fugle.

Rørvig har haft 2, Langeland ligeledes 2, Fredericia 1, Hyllekrog 4, Møn 2, Gedser 4, Møn 1, Skagen 1, Kegsnæs (syd for Als) 1, Røsnæs 1 og altså Hirtshals 1. Der er i denne liste tale om unikke fund bortset fra en fugl der først blev opdaget forbitrækkende ved Hyllekrog den 12. marts og som senere, samme dag, sås ved Gedser og på Møn. Denne fugl blev noteret på Hyllekrog klokken 8:52, ved Gedser 9:35-9:40 samt ved Hjelm Bugt på Møn 11:00-11:20.

Observatøren på Møn, Niels Bahl Andersen, har udregnet fuglens flyvehastighed mellem Gedser og Møn til 45 km/t, baseret på flyvetiden på 80 minutter mellem lokaliteterne og afstanden mellem disse!

Hyllekrog er i år dominerende på forårstrækket, da alle fire fugle på lokaliteten blev set i marts i forbindelse med store trækdage af Ederfugl. Således sås på hver af datoerne med trækkende kongeederfugl, 12/3, 16/3, 22/3 og 31/3, henholdsvis 7000, 4880, 8850 samt 11.710 trækkende ederfugle. Der skal med andre ord arbejdes for sagen, når man skal finde trækkende kongeederfugle. Det kræver en tålmodig observatør og et stort tælle-såvel som pillearbejde. En der i den grad lever op til dette, er Preben Berg, der dækkede hele forårstrækket på Hyllekrog samt en del af efterårstrækket på Gedser. Preben fandt således fem af dette års kongeederfugle!

Kongeederfugl (i midten) med ederfugle, Hyllekrog den 31. marts 2017. Bemærk hvordan udfarvede hanner af kongeederfugle virker halvt hvide og halvt sorte i flugt. Desuden ses de isolerede hvide ovalformede pletter i overvingerne samt at ansigtet virker lyst. Oplever man dem på denne måde, vil man også bemærke orange knop og rødt næb i scopet, men det er de andre nævnte karakterer, man som regel opdager dem på. Måske i øvrigt også den mindre størrelse hvilket ses tydeligt på billedet. Foto: Preben Berg.

Kongeederfugl, formentlig adult han (nr. 2 fra venstre) med ederfugle, Gedser den 11. oktober 2017. Midt på efteråret er mange kongeederfugle endnu ikke kommet ud af deres eclipsedragt, men er alligevel påfaldende på grund af størrelsen og det kortnæbbede og stumpe indtryk. Bemærk også den isolerede hvide ovale vingeplet. Foto: Gedser Fuglestation.

Kongeederfugl er en højarktisk art. Det er den andefugl der (sammen med havlit) yngler længst nordpå. Den er udbredt som ynglefugl i hele højarktisk og overvintrer på åbent hav syd for pakisgrænsen, bl.a. langs Kamchatka i Rusland, Aleuterne i Alaska, New Foundland i Canada, ved Grønland samt langs Nordnorges kyst.

Enkelte fugle følger med ederfugle på efterårstrækket, og overvintrer længere sydpå. Det er sådanne, mere tilfældigt forekommende fugle, vi oplever i Danmark.

På ynglepladserne oplever man ikke kongeederfugle i kolonier, som man ofte ser det hos ederfugl. I stedet yngler de mere solitært på tundraen, f.eks. langs små søer eller vandløb. Efter æglægning (typisk ultimo juni) forlader hannerne ynglepladsen, hvorefter de samles i fjorde i større og mindre flokke. Hunner og ungfugle forlader kort efter klækningen ynglepladsen, og søger til kysten. Her kan de mødes med andre hunner med unger og forme ”børnehaver”, som man også kender det fra ederfugl. På grund af deres mere solitære levevis er fænomenet dog ikke lige så almindeligt.

Den Europæiske bestand er ifølge litteraturen på 46.000 par (2006).

Tak til Klaus Malling Olsen for synspunkter på Korshagefuglen samt til alle fotografer for udlån af billeder.

 Dato:
29. 12. 2017

 Skrevet af:
Henrik Haaning Nielsen

 Fotos af:
Lars Paaby
Preben Berg
Gedser Fuglestation

 Emner:
SJÆLDNE FUGLE

 Tags:
KONGEÅR, KONGEEDERFUGL, TREDJEBEDSTE ÅR